

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 13 (238) ВЕРАСЕНЬ 2017 ГОДА

БЕЛАРУСКІЯ АФАРЫЗМЫ

Калі мы не ўстанем самі – не падыме нас ніхто.

Уладзімер Караткевіч

ПАЛІТЫЧНЫ ПЕРАСЛЕД

УРАЖАННЕ АД ЗНАХОДЖАННЯ Ў ІЧУ

Героем нашага чарговага матэрыялу пра ўмовы ўтрымыньня ў ізалятарах часовага ўтрымыньня Віцебскай вобласьці стаў актывіст партыі БНФ з Гарадка Леанід Аўтухоў. Апазыцыянэр браў актыўны ўдзел у сьвяткаваньні Дня Волі ў абласным цэнтры 25 сакавіка, за што быў пакараны 15-цю суткамі адміністрацыйнага арышту паводле артыкулу 23.34 КаАП (парушэньне парадку арганізацыі ці правядзеньня масавага мерапрыемства).

Леанід Аўтухоў распавёў так: "У ІЧУ зараз я трапіў, мабыць, раз чацвёрты ў жыцьці. Калі такое здарылася ўпершыню — ужо ня памятаю дакладна, бо мінула шмат гадоў. Але з таго часу нічога не зьмянілася. Не памянялася нічагусенькі!

Хіба толькі абслугоўваючы пэрсанал стаў больш лагодна ставіцца. А першы раз калі патрапіў, тое быў жах. Раней ахоўнікі былі нахабныя, упэўненыя, а зараз адчуваюць, што яны ўжо не такія ўсёмагутныя, што надыходзіць, мабыць, іншы час. Там жа хлопцы недурныя — разумеюць, што ў грамадстве насьпелі перамены. Яны адчуваюць гэтыя перамены мо' лепш за нас.

Карацей, пэрсанал, ахоўнікі проста выконвалі сваю працу і ставіліся да нас няблага. Прычым ня толькі да «палітычных», але і да звычайных насельнікаў ІЧУ: хлопец, што сядзеў са мной, сядзеў па справе — ён ужывае сьпіртныя напоі, потым выходзіць на двор і хуліганіць — дык і да яго адносіны былі нармальныя. Прэтэнзіяў да абслугоўваючага пэрсаналу ў мяне няма ніякіх. Але ёсьць шмат нараканьняў да самой сыстэмы.

Мяне зьмясьцілі ў 2-мясцовую камэру. Два дні перад тым, да суду, знаходзіўся ў іншай камэры, а як суд адбыўся — увесь час у адной і той жа камэры, нікуды не пераводзілі. Разам са мной сядзеў хлопец з Полацку. У яго былі запазычанасьці (неадбытыя суткі адміністрацыйных арыштаў па раней прынятых пастановах суду — рэд.) — ён туды зайшоў дужа надоўга. У яго не было падтрымкі звонку, бо мае маці адну. Дык ён мне быў дужа ўдзячны, таму што я меў дапамогу ад сяброў; жонка, сям'я мяне падтрымлівалі, — а ён сядзеў без цыгарэт і ня меў дадатковай ежы. Таму са мной яму пашанцавала. Ён казаў: «Я знаходжуся, нібы дома».

Умовы ўтрыманьня? 2-мясцовая камэра — мала месца. Па-другое, блізка знаходзіцца прыбіральня. Стол для прыманьня ежы — у прыбіральні. Няма ж там ніякіх ані загародак, ані заслонаў. Усё ў адным месцы. Дык што 15 дзён сядзеў як у прыбіральні ўвесь час.

Падрабязьней пра саму прыбіральню. Не працуе змыў — яго наогул не існуе. Добра, што перадавалі ваду, дык пляшкі гэтыя плястыкавыя набіраеш — і змываеш. Мне перадавалі ваду ў 6-літровых пляшках, дык мы змывалі добра, а ў іншых камэрах усё больш жахліва. Праўда, усталявалі ўнітаз. Кажуць, што гэта дзякуючы нейкім эўрапейскім грошам.

Спальнае месца? 2-ярусная шконка (нары — рэд.) — мэталёвы каркас, дошкі — ну як звычайна. Бялізна — першы тыдзень была добрая, а потым ужо ня вельмі, але гэта дробязь.

У камэры, дзе сядзеў, акна не было, яно было закрытае мэталам — тоўстым лістом, мо «пяцёркай». І малюпасенькая дзірачка — работнікі, напэўна, прасьвідравалі, калі рабілі, ды так і пакінулі. І праз гэтую дзірачку мы глядзелі: ці дзень, ці ноч.

На шпацыр вадзілі, калі мы прасілі. Блізу кожнага дня хвілін па трыццаць. Аднаго разу толькі ня вывелі, але папрасілі прабачэньня, бо там у іх было нейкае здарэньне і ня мелі часу. Дык сказалі: «Выбачце, хлопцы, заўтра выведзем». І сапраўды, назаўтра вывелі — дык мы мелі шпацыр колькі хацелі.

У душ — хадзіў адзін раз. Хаця наогул не зьбіраўся — хацеў перацярпець два тыдні і пасьля ў лазьню схадзіць. Але сукамэрнік папрасіўся ў душ, ну і я пайшоў разам зь ім.

Тэлефанаваць — давалі. Пісаў заяву — і давалі. Пошту мне перадавалі рэгулярна. Прыходзіла шмат лістоў. А вось ад мяне ліст на волю так і не дайшоў. Хаця капэрту, каб я змог даслаць яго, яны нават самі мне прынесьлі, бо ў мяне была капэрта бяз маркі.

Наконт перадач — таксама праблемаў не было: усё, што дазволена, перадавалі своечасова.

А цяпер — галоўнае. Што там розныя абмежаваньні, цьвёрдая шконка, прыбіральня... — справа ня ў тым. Мы ж ішлі не на курорт. Але сапраўдны жах — харчаваньне. У мяне ўзрост ужо такі, што мушу ўважліва ставіцца да ежы. Дык там — сапраўднае катаваньне ежай. Дакладней, катаваньне голадам.

Яшчэ як першы раз патрапіў у ІЧУ, пакаштаваў іх катлету. Смак яе стаяў у мяне доўга. Гэтым разам я ніводнай катлеты ня зьеў. Пра гэтую катлету яны кажуць: «Мы бяром харчаваньне з аблвыканкаму». Дык як зьменіцца ўлада, трэба сабраць іх усіх у адной камэры і карміць гэтымі катлетамі — трэба толькі захаваць прозьвішча таго кухара, ды каб ён не забыў рэцэпт.

Я мяркую, што ў сучасным сьвеце нельга так карміць людзей — нашмат горш, чымся я кармлю сабаку. У мяне лепшае стаўленьне да сабакі, ніж стаўленьне «лукашызму» да людзей, якія патрапілі часова. Там дробныя хуліганы, зладзюжкі, але ж яны — людзі! Катаваньне голадам, калі ўвесь час хочаш есьці, людзей ломіць. І трэба гэта спыніць: нельга, каб чалавек хацеў есьці ў 21-м стагодзьдзі!

Таксама хачу сказаць пра сьвятло. Яно ў камэры гарыць цэлымі суткамі. Спаць замінае, але каб чытаць, яго недастаткова. А я ўвесь час чытаў, бо чым яшчэ там займацца? Сёе-тое зь літаратуры я і там браў, але ў іх усе кніжкі па-расейску. Таму мне ў асноўным кнігі з волі перадавалі — на беларускай мове, я іх там і пакінуў — хай чытаюць іншыя. Дык калі чытаеш пры такім сьвятле — дык такое напружаньне, што ў мяне, напрыклад, балела галава — мне ж ня 20 гадоў. Сусед малады быў, гадоў 25, дык і ён стараўся ня шмат чытаць праз асьвятленьне: «Пачытаў крыху — адпачні». Брак сьвятла для чытаньня — гэта таксама катаваньне.

Ці наўмысна гэта так зроблена, каб адабраць у чалавека здароўе? Калі так, то як зьменіцца ўлада, павінна быць расьсьледаваньне і пакараньне — так нельга, каб сьвятла не хапала. За 15 дзён я пасадзіў зрок — выйшаў і ўжо зараз карыстаюся акулярамі, каб пачытаць.

Катаваньне сьвятлом, катаваньне голадам... Што яшчэ запомнілася? Радыё, якое грае цэлы дзень. Яно таксама прычыняла мне пакуты. Замест навінаў — прапаганда. Усё па-расейску, беларускага не было нічога. А я ж ня слухаю такога."

"Віцебская вясна"

ЗНАЧНА БОЛЬШ НАВІНАЎ ПРА ГАРАДОК НА HARADOK.INFO

РЫНАК ПРАЦЫ

САМЫЯ ВЯЛІКІЯ ЗАРОБКІ – ВЫШЭЙ 900 РУБЛЁЎ

Паводле база даных Дзяржаўнай службы занятасці ў Гарадоцкім раёне самыя вялікія заробкі прапаноўваюць на Гарадоцкай птушкафабрыцы і на свінакомплексе «Паўночны». Пры гэтым большасць наяўных вакансій выстаўлена з траўня па ліпень месяц.

База даных Дзяржаўнай службы занятасці зараз не мае спасылкі на сайце Гарадоцкага райвыканкаму і даступна на адмысловым сайце: http://gsz.gov.by. Тут магчыма знайсці вакансіі па кожнаму рэгіёну Беларусі, а таксама і ў асобных сельскіх населеных пунктах. У гэтай базе па Гарадоцкаму раёну на 11 верасня прысутнічае 143 вакансіі на 251 працоўнае месца. 3 гэтых вакансій толькі 72 выстаўлены пасля 12 ліпеня.

Самыя вялікія заробкі па вакансіях прапаноўваюцца на свінакомплексе «Паўночны» галоўным спецыялістам — ветурачу і інжынеру — ад 907 рублёў, а на Гарадоцкай птушкафабрыцы заробак ад 900 рублёў гатовы плаціць заатэхніку. Па астатніх вакансіях прапаноўваемый заробак звычайна ад 265 рублёў да 400 рублёў, калі на поўную стаўку.

Па традыцыі апошняга часу найбольшая колькасць вакансій маецца ў бюджэтнай установе — аддзеле ідэалогіі, культуры і па справах моладзі Гарадоцкага райвыканкаму — 19. Але гэта пераважна занятасць на 0,25-0,5 стаўкі ў акампаніятараў, загадчыкаў філіялаў, кіраўнікоў ансамбляў і г.д. Ды і прапануюцца яны з пачатку траўня — болей 4 месяцаў назад.

На другім месцы таксама традыцыйны заяўнік — унітарнае прадпрыемства свінакомплексу «Паўночны», якое размяшчаецца ў Пальмінцы. Тут вольна 15 вакансій, а свабодных працоўных месцаў каля 30. І абнаўляецца спіс вакансій гэтага прадпрыемства своечасова.

Наогул, цяжка меркаваць наколькі актуальны вакансіі па шэрагу арганізацый, якія ўжо спынілі сваю дзейнасць, як Даўгапольская школа, або знаходзяцца ў стадыі банкруцтва, як сельгаспрадпрыемства «Сцяпанавічы». Бо напрыклад у «Сцяпанавічы» па ранейшаму запрашаюць галоўнага ветэрынарнагаўрача, атаксама эканаміста і бухгалтара...

Л. Антонаў

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: http://haradok.info

****

Наша газета "Гасцінец" пачала размешчацца на партале http://haradok.info ў раздзеле "Газета "Гасцінец", дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце у рэдакцыю.

ТАКОЕ ЖЫЦЦЁ

ВЁСКА ЧУХІЛІНА БЕЗ ЭЛЕКТРЫЧНАСЦІ

Мала хто ведае, што на самай ускраіне Гарадоцкага раёна, у Віраўлянскім сельсавеце, прытаілася маленечкая вёска Чухіліна. Яе адметнасць заключаецца ў тым, што тут ніколі не было электрычнасці. Няма яе і цяпер. Пра гэта піша «Гарадоцкі веснік».

Ды і не будзе — у вёсцы пастаянна ніхто не жыве, хіба на лета прыязджаюць з шасцёра дачнікаў. Святло тут іншае — ад прыгажосці навакольных краявідаў, ад дабрыні людзей, лепшыя ўспаміны якіх звязаны з гэтым куточкам. Дабрацца да Чухіліна — справа не з лёгкіх, 10 км да яго па нязручнай лясной дарозе на спецыяльнай тэхніцы карэспандэнту дапамаглі пераадолець працаўнікі Халамерскага лясніцтва, ляснік Сяргей Ваявода і вадзіцель Сяргей Ахрамееў. Улюблёныя ў родныя мясціны мужчыны сталі не толькі павадырамі, але і выдатнымі экскурсаводамі.

— Такой прыгажосцю немагчыма наталіцца, — добраахвотныя памочнікі аказаліся рамантыкамі і спяшаліся дапоўніць адзін аднаго. — Чаго толькі вартыя аб'яднаныя шырокай пратокай лясныя азёры Малое і Вялікае Свіна! Праз апошняе цячэ і рака Свіна. А Чухіліна размясцілася на беразе рачулкі Чарнулька. Праз яе перакінуты масток, проста з яго можна лавіць рыбку, а дарога праз яго вядзе ў неабсяжныя лясныя шаты. Дарэчы, зусім побач з мастком — яшчэ даваенная крынічка, якую аднавілі вяскоўцы, і ў якой вельмі смачная вада. Некаторыя лічаць яе гаючай, таму ездзяць па яе з Халамер'я на веласіпедах.

Не даязджаючы да Чухіліна, мы спыніліся на вялікай паляне. Святое месца, дзе да вайны была вёска Казлы. Увагу прыцягнуў насыпаны курган, надпісы на якім сведчаць, што ў навакольных лясах і вёсках у красавіку-маі 1942 г. была арганізавана 4-я Беларуская партызанская брыгада, якая вяла барацьбу з фашысцкімі захопнікамі на тэрыторыі Гарадоцкага, Невельскага, Расонскага, Полацкага, Міёрскага раёнаў. Курган — адначасова месца пахавання партызанаў гэтай брыгады.

Крыху ў баку — стэла, якая нагадвае, што 18 красавіка 1943 г. в. Казлы спалілі фашысцкія карнікі, расстраляўшы 19 мірных жыхароў. Вёска памерла, а вось Чухіліна, таксама знішчанае ў вайну, адрадзілася пасля навалы. Работнікі лясніцтва не па прымусу, а па закліку сэрца даглядаюць курган, помнік, абкошваюць вакол іх. Штогод, арганізаваныя халамерскімі культработнікамі, сюды ў патрыятычны паход, на паклон змагарам за свабоду і бязвінным ахвярам дабіраюцца дзеці і падлеткі.

Пашчасціла карэспандэнту пагутарыць з жыхаром Халамер'я Алегам Дзмітрыевым і з першых вуснаў даведацца, што з пятага па дзесяты клас ён вучыўся ў Халамерскай школе, а жыў у Чухіліне. Інтэрната пры школе не было, таму хлопчыку, на той час адзінаму чухілінскаму школьніку, даводзілася штодня пешшу, у адзіночку — восенню, узімку, вясною — пераадольваць па 20 км праз лес.

— Ваўкоў не баяўся, — пацiскае плячыма мужчына, — мы да іх прывыкшыя былі, яны па вёсцы, як сабакі, хадзілі. Адпраўляўся ў школу ў шэсць гадзін раніцы, вяртаўся адвечарка. Праўда, бацька (Аляксандр, ураджэнец Чухіліна, капітан Чырвонай арміі, франтавік, чатыры разы ардэнаносец — аўт.) даваў з сабою ў дарогу стрэльбу і ліхтар «лятучую мыш». Калі звяры набліжаліся надта блізка — страляў. Адставалі шэрыя, вылі дзесьці за спіной. Вытворчых аб'ектаў, акрамя кузні, дзе кавалём быў мой дзед Пётр, у Чухіліне не было. Мужчыны пераважна працавалі ў лясніцтве, на падсочцы, жанчыны — у паляводстве ў Маісееве. Трымалі скаціну, сеялі гароды ля хат. Зямля там мяккая, глебы пясчаныя, лёгка было апрацоўваць.

— Вось гэтыя раскошныя дуб і клён у Чухіліне пасадзілі на памяць аб сабе Іван і Тамара Грыгор'евы, перабіраючыся бліжэй да цывілізацыі, — далучаецца да размовы тутэйшы дачнік Валерый Якіменка (на здымку з унучкай Міланай). — Нашай сям'і вельмі добра ў гэтых мясцінах, займаемся пчалярствам, сябар з Магілёўшчыны падарыў перасоўную пасеку на 20 вулляў, якую я называю пчаліным інтэрнатам. Тут рыбалка выдатная, паляванне, грыбоў ды ягад багата. Летась мы з жонкай Валянцінай больш як на 20 мільёнаў рублёў лясных дароў здалі.

Тое, што ў Чухіліне няма электрычнасці, мужчыну не засмучае, ён выпрацоўвае яе з дапамогай генератара, зараджае акумулятары, набыў светадыёдныя лямпы, плануе купіць сонечныя батарэі.

Тугі па адсутнасці цывілізацыі ў гэтай вёсачцы з боку ўсіх, з кім сустрэлася карэспандэнт, не было. Нявыказаная скруха адчувалася па нечым больш значным і патаемным — страчанай сувязі з роднай прыродай, яе таямніцамі, размераным жыцці, у аснове якога ляжыць здаровая фізічная праца, шчырых адносінах з суседзямі. Шчыміць за тое, што зарастаюць сцяжынкі да святыняў, да крынічак з гаючай вадою.

Святлана Якаўлева
«Гарадоцкі веснік»

ЗДАРЭННЕ

КУНІЦУ ПАЛОХАЛІ МІЛІЦЫЯЙ

На незвычайны выклік выехалі 3 верасня міліцыянты з Гарадка. Увечары ў вёсцы Залучча іх чакалі, каб разабрацца з невядомым зверам, які заскочыў у веранду дома.

У страха вочы вялікія: няпрошаным госцем апынулася маладая куніца, напалоханая ня менш людзей. Звярку, які забіўся за пральную машыну, шкодзіць ніхто не стаў. Як толькі яе сховішча адсунулі, куніца рынулася праз адчыненыя дзверы на волю.

Насцярожанасць вяскоўцаў лёгка растлумачыць. Неяк раней, па іх словах, у гэты ж дом залез янот, які паводзіў сябе дзіўна і ў дадатак укусіў гаспадарскую сабаку. Апасенні аб тым, што лясная жывёла хварэе шаленствам, тады пацвердзіліся.

Ганна Навумава
"СБ"
Пераклад з расейскай рэдакцыі

БЛАГОДАРЯ МОБИЛЬНИКУ УДАЛОСЬ СПАСТИ ДВУХ ПЕНСИОНЕРОК

Две пожилые подруги из Городка, обе 41-го года рождения, решили отправиться в лес по грибы. Выбрали места под деревней Смоловка, которые славятся удачной тихой охотой. И утром 4 сентября уже ехали туда рейсовым автобусом.

Даже то, что 76-летние женщины неплохо знали здешний лес, не помогло. Они забрели на болото и заблудились. Хорошо, что у одной при себе был мобильник. На него ближе к шести вечера и стала дозваниваться ее дочка. Поняв, что дело плохо, она набрала «102». В поиски включились сотрудники милиции, РОЧС и Смоловского лесничества.

В Городокском РОВД обратили внимание, что обнаружить пенсионерок было затруднительно еще и потому, что одна из них — глухонемая, а другая плохо слышащая. Смски помогали слабо. Приходилось рассчитывать на человеческий фактор. И он не подвел. Сегодня утром, ближе к 8 часам, женщин обнаружили в трех километрах от дороги. Их жизни и здоровью ничто не угрожает.

Этим пенсионеркам повезло. Чего не скажешь об их товарищах по несчастью, заблудившихся в Городокском районе в конце июля. Напомним, что тогда пожилые супруги проблуждали в лесу почти пять суток. Женщина вышла на дорогу, вынужденно оставив в лесу, по ее словам, уже умершего мужа. Тело последнего до сих пор не нашли.

Анна НАУМОВА
"СБ"

ЖНІВО - 2017

ЗМАГАЮЦЦА ЗА УРАДЖАЙ ТОЛЬКІ У ПЯЦІ ГАСПАДАРКАХ

Халадная вясна і мокрае лета прывялі да спазнення са жнівом у Гарадоцкім раёне. Напрыканцы жніўня яшчэ не завершана ўборка на трэці палеткаў. А з 11 мінулагодніх гаспадарак у гэтым годзе на значных плошчах працуюць толькі 5 гаспадарак.

Раённая газета «Гарадоцкі веснік» аб ходзе сельска-гаспадарчай дзейнасці на сельгаспрадпрыемствах раёна цяпер звычайна паведамляе ў індывідуальным парадку пра канкрэтную гаспадарку. І толькі пры жніве на старонках раёнкі з'явілася табліца з інфармацыяй аб ходзе жніва ў гаспадарках раёна. Усяго ў гэтай табліцы прадстаўлена 8 гаспадарак, дзе ідзе жніво.

Праўда тры з іх толькі з вялікай нацяжкай магчыма лічыць сельгас-прадпрыемствамі. Гэта найперш гаспадарка «Сцяпанавічы», якая знаходзіцца ў стадыі банкруцтва, і дзе з 240 гектараў палеткаў убрана толькі 70 га пры ўраджайнасці 14,6 ц/га. Таксама Гарадоцкі аграрна-тэхнічны каледж з'яўляецца найперш навучальнай установай, а не сельгаспрадпрыемствам і тут змагаюцца за тое, каб убраць жніво на плошчы 150 га. Нельга лічыць паўнавартасным прадпрыемствам і падсобную гаспадарку Віцебскага аддзялення беларускай чыгункі «Улішыцы-Агра», дзе для патрэб чыгункі вырошчваюць збожжа на плошчы 398 га.

Няма ў гэтым спісе сёлетняга жніва і ААТ «Гарадоцкі РАПЗ», маёмасць якога распрадаецца крэдыторамі на аукцыёнах. Таксама знікла са зводак і ААТ «Гарадоцкі льназавод», да якога з мінулага году павінны былі прыменяць рэжым санацыі.

Сярод застаўшыхся сельгаспрадпрыемстваў най-лепшым чынам справы на жніве вядуцца ва ўнітарным прадпрыемстве «Паўночны». Тут намалочана ў бункернай вазе больш 6 тысяч тон жніва пры ўраджайнасці рэдкай для гарадоцкіх палёў — 36,7 ц/га. Дарэчы гэта адзінае прадпрыемства не толькі ў раёне, але і ў Віцебскай вобласці ды і на Беларусі, якое па лізінгу выкарыстоўвае тры камбайны на гусенічным ходу. Праўда гэтыя камбайны маюць кошт больш 300 тысяч даляраў і абслугоўванне іх лізінгу патрабуе штомесячных выплат у памеры 30 тысячаў беларускіх рублёў. Але з чатырох такіх гусенічных камбайнаў, якія ёсць на Беларусі, ТРЫ шчыруюць у Гарадоцкім раёне. Праўда ламаюцца даволі часта.

Найбольшыя палі ў раёне пад жніво ў Гарадоцкай птушкафабрыкі — больш 2700 га і іх ужо ўбрана на трохчвэрцях пры ўраджайнасці 21,9 ц/га. Другая па велічыне ўраджайнасці ў раёне на палетках філіяла Віраўлянскі канцэрна «Дзецкасельскі» — 28,9 ц/га. Агульная інфармацыя аб жніве з апошніх даных выглядае так:

Варта адзначыць, што апошнія два гады агульная колькасць сабранаг збожжа ў Гарадоцкім раёне кожны год змяншалася і ў мінулым годзе быў статыстыкамі зафіксаваны такі ўзровень: першапачатковая вага збожжа — 25 166 тон пры ўраджайнасці 21,2 ц/га, а пасля дапрацоўкі стала 22 623 тоны з ураджайнасцю 18,7 ц/га. Пры гэтых не зусім прыстойных лічбах працы па выніках жніва ўсё менш камбайнёраў, якія намалачваюць тысячу тон збожжа. Вось і на канец жніўня тры лідары сярод камбайнёраў толькі набліжаюцца да гэтага рубяжа.

Л. Антонаў

АНАЛІТЫКА

МЯСЦОВЫЯ САВЕТЫ: ПЕРАДВЫБАРЧЫ ПЕЙЗАЖ

Дзесьці ў студзені-лютым 2018-га, у Беларусі павінны адбыцца выбары ў мясцовыя саветы. Улады збіраюцца праводзіць выбарчую кампанію ў сваёй звыклай манеры, нічога асабліва мяняць не будуць, дый не могуць. Звычайна мясцовыя выбары ў Беларусі мала каго цікавяць. Але толькі не гэтым разам...

Абыякавасць выгадная

Гэта ў Еўропе працэнт удзелу грамадзян у такіх выбарах звычайна вышэйшы, чым у парламенцкай выбарчай кампаніі. Бо штодзённае жыццё і побыт людзей больш залежыць ад мясцовай улады, чым ад парламента. А ў Беларусі ўсё па-іншаму. Бо, па-першае, насамрэч выбараў у нас няма з 1996 года. Усё, што адбываецца апошнія 20 гадоў, — гэта імітацыя выбарчага працэсу.

Па-другое, няма і мясцовага самакіравання. Саветы — гэты рудымент савецкага дзяржаўнага ладу. Яны не маюць рэальнай улады, з'яўляюцца пятым колам у дзяржаўнай калясніцы, дэкаратыўным фасадам беларускай палітычнай сістэмы (уласна, як і парламент, суд, прафсаюзы і інш.). Маўляў, трэба ж, каб і ў нас было, як людзей: у Еўропе ёсць мясцовае самакіраванне, няхай і ў нас будзе нешта такое.

Нават парламенцкія выбары ў Беларусі ўлады спрабуюць правесці па-за палітычнай прасторай, падштурхоўваюць кандыдатаў у бок абмеркавання толькі праблем выбарчай акругі. А ўжо мясцовыя выбары тым болей зводзяцца толькі да пытанняў, якія хвалююць жыхароў таго ці іншага рэгіёну.

Дарэчы, такая сітуацыя выгадная уладам. Бо праўладныя кандыдаты — гэта, як правіла, нейкія начальнікі. У іх больш магчымасцяў вырашаць бытавыя праблемы населеных пунктаў. А ад апазіцыі кандыдатамі ідуць у лепшым выпадку інтэлігенты (дактары, настаўнікі), а ў горшым — беспрацоўныя ці прадстаўнікі грамадскіх арганізацый. У іх апрыёры менш магчымасцяў адрамантаваць дарогу, жытло ці арганізаваць аўтобусны маршрут.

Новыя ўмовы і вяртанне ў 1990-я

Але гэтыя выбары будуць праходзіць у пэўным сэнсе ў новых умовах. Вясновыя акцыі пратэсту паказалі, што адбываецца крызіс беларускай сацыяльнай мадэлі. Эканамічная рэцэсія двух апошніх гадоў спарадзіла ў грамадстве ідэалагічны крызіс. Падобная сітуацыя здарылася ў пачатку 1990-х гадоў пасля краху СССР і сацыялістычнай сістэмы. Разбурэнне ранейшай карціны свету выклікала ў масавай свядомасці псіхалагічны шок. Стварэнне Лукашэнкам беларускай сацыяльнай мадэлі дазволіла пераадолець яго, стварыць новую светапоглядную сістэму каардынатаў.

І вось цяпер у нейкай меры мы вяртаемся да пачатку 1990-х гадоў. Ва ўяўленнях кіруючай эліты і грамадства бурыцца звыклы светапарадак, ранейшая сістэма каштоўнасцяў. Сярод насельніцтва з'явілася расчараванне і роспач. Прыходзіць усведамленне, што крызіс, падзенне ўзроўню жыцця — гэта не часовыя цяжкасці, выкліканыя вонкавымі чыннікамі, як спрабуе давесці ўлада, а надоўга, можа назаўсёды. Гэта ўжо знайшло адлюстраванне ў сацыялагічных апытаннях. З'яўляецца ўсведамленне, што беларуская сацыяльная мадэль — гэта тупіковы варыянт, што 20 гадоў Сусанін вёў краіну не туды.

Дэкрэт №3 аб дармаедах давяршыў агульную карціну. Ён ударыў па маральнаму аўтарытэту уладаў і прэзідэнту, у прыватнасці, спарадзіў этычны крызіс у адносінах паміж дзяржавай і народам. Бо абвяшчаць дармаедамі людзей, якія апынуліся ў бядзе, без працы, ды яшчэ прымушаць іх плаціць за гэта штраф, — гэта насельніцтва палічыла дзікай несправядлівасцю.

Аляксандр Лукашэнка тое адчувае, таму ліхаманкава імкнецца памяняць сітуацыю. Ледзь урад і выканаўчая вертыкаль паспелі распрацаваць графікі выхаду да канца года на сярэдні заробак у краіне ў 1000 рублёў, як кіраўнік дзяржавы паспяшаўся ашчаслівіць беларусаў новай дзяржаўнай шчодрасцю. Мінулым тыднем ён даручыў у будучым годзе давесці сярэдні заробак да 1500 рублёў. Такім чынам, ён спрабуе аднавіць сацыяльны кантракт з грамадствам.

Не ўпэўнены, што такім спосабам гэта ўдасца. Бо беларусы памятаюць, што абяцанне давесці заробак да 500 долараў раней давалася ўжо два разы. І ўсялякі раз заканчвалася кепска — вялікай дэвальвацыяй. То бок у масавай свядомасці грамадства згадка пра гэты піяр-ход звязана з псіхалагічнай траўмай.

Акрамя таго, 70% беларусаў атрымліваюць менш афіцыйнага сярэдняга заробку. То бок ён выцягваецца за кошт росту даходаў у высокааплатных работнікаў. У рэгіёнах не тое, што 1000 рублёў, а нават 500 рублёў лічыцца добрым заробкам. Таму ўсе развагі Лукашэнкі пра 1000 ці 1500 рублёў выклікаюць у ягонага электарату толькі раздражненне, даюць адваротны эфект.

І гэта стварае большыя магчымасці для апазіцыі ў камунікацыі з электаратам. Думаю, гэтым разам «дзіцячая хвароба левізны» ў дэмакратычных сілах Беларусі ў выглядзе байкоту пераадоленая. Мясцовыя выбары ў меншай ступені патрабуюць адзінства апазіцыі, што, як вядома, з'яўляецца вялікай праблемай для апанентаў існага рэжыму…

Апазіцыю прапусцяць?

Гледзячы па ўсім, дэмакратызаваць выбарчы працэс, уносіць сутнасныя змены ў заканадаўства аб выбарах улады не збіраюцца. За гэтую крэпасць яны будуць змагацца да канца. Таму ніякіх ілюзій на гэты конт у апазіцыі не павінна быць. Спадзяванні на тое, што Захад прымусіць Лукашэнку правесці дэмакратычныя выбары, марныя.

Паводле старшыні Цэнтрвыбаркама Ярмошынай, нейкія прапановы ў Выбарчы кодэкс былі гатовыя яшчэ ў пачатку года, нарада ў прэзідэнта анансавалася на сакавік. Сёння ўжо жнівень, а яе няма. Лідзія Ярмошына намякала, што хутка ўжо будзе насельніцтвам. Варта ўзгадаць, якімі бездапаможнымі былі кіраўнікі гарадоў, калі А. Лукашэнка загадаў ім выходзіць на плошчу да народа падчас вясновых акцый пратэсту.

У такой сітуацыі прагрэс можна прадэманстраваць толькі ў тым, каб прапусціць у мясцовыя саветы пэўную колькасць апазіцыянераў. Прычым, пажадана, не ў Мінску ці нейкіх буйных гарадах, бо гэта больш небяспечна, а дзесьці на перыферыі.

Варта звярнуць увагу, што вясной адносна масавыя акцыі пратэсту прайшлі ў не ў Мінску, а ў рэгіёнах: у такіх гарадах, як Гомель, Пінск, Маладзечна, Бабруйск, Орша, Рагачоў. Бо крызіс закрануў правінцыю значна мацней, чым сталіцу. Там недавер да ўлады значна большы. Апазіцыі варта гэта ўлічваць, мець на ўвазе. Можа

позна нешта мяняць, бо перад самымі выбарамі ўносіць змены нельга.

Улады збіраюцца праводзіць выбарчую кампанію ў сваёй звыклай манеры, нічога асабліва мяняць не будуць, дый не могуць. За доўгі час існавання аўтарытарызму, адсутнасці рэальных выбараў, яны адвыклі ад канкурэнцыі развучыліся весці рэальную барацьбу. Больш за тое, яны проста не ўмеюць размаўляць з нават дэмакратычнаму актыву з'ехаць з Мінску ў рэгіёны. Бо там цяпер для іх больш спрыяльная глеба.

Таму можна меркаваць, што палітычная барацьба падчас гэтай выбарчай кампаніі раптам перамесціцца ў рэгіёны. Не выключана, што гэтым разам рэй можа весці правінцыя. І гэта новая з'ява ў беларускай палітыцы.

(скарочана)

Валер Карбалевіч

НАША СПАДЧЫНА

ПОЛЕ АРШАНСКАЙ БІТВЫ ПРАЗ 503 ГАДЫ

Сучасныя беларускія гісторыкі ня могуць адназначна сказаць, на якім месцы адбылася гістарычная бітва 8 верасьня 1514 году. Вынік яе вядомы: у бітве пад Воршай войска на чале зь вялікім гетманам Вялікага Княства Літоўскага Канстанцінам Астроскім перамагло ўтрая большае войска Маскоўскага княства.

А вось тапаграфічных вэрсій некалькі, і ў кожнай адны й тыя самыя арыенціры: маленькая рэчка Крапіўна, або Крапівенка, і шырокі Дняпро, куды яна ўпадае...

На беразе Крапівенкі сёньня — дамкі-лецішчы. І поле, вядомае ў найноўшай гісторыі ўжо не вайсковай славай, а музычнай: тут у першыя выходныя верасьня, пачынаючы зь 1991 году, адбываўся фэстываль бардаўскай песьні і паэзіі ў гонар перамогі войска ВКЛ над маскоўскімі дружынамі. Больш за 10 гадоў фэст праводзіўся рэгулярна, але з 2007-га ўлады перашкаджалі правядзеньню культурніцкай патрыятычнай імпрэзы, затрымлівалі і арыштоўвалі яе ўдзельнікаў. Сьпеўны фэст пачалі лічыць «несанкцыянаваным мерапрыемствам», і небясьпека быць пакаранымі зрабіла колькасьць выступоўцаў і слухачоў меншай у дзясяткі разоў.

Шматкроць рабіліся спробы перанесьці выступы ў іншыя мясьціны паблізу, і штогод на пачатку верасьня сюды прыяжджалі кампаніі з гітарамі.

У 2014 годзе былі спробы ўрачыста адзначыць 500-я ўгодкі бітвы. Пра гэтую дату сьведчыць надпіс на вялікім валуне. Побач яшчэ валуны, з выявамі і імёнамі славутых ваяроў і грамадзкіх дзеячоў ВКЛ — Астроскага, Сапегі, Радзівіла.

Непадалёк можна ўбачыць камень зь лічбамі «1514» і яшчэ адзін, урослы ў зямлю, — з радкамі песьні пра бітву і яе герояў. Ад валуна да валуна вядзе сьцяжынка (яе называюць «Сьцяжына герояў»), а пачынаецца яна на высокім узгорку, амаль што ад самага крыжа з надпісам «Героям Аршанскай перамогі». Унізе, на самым беразе, стаіць помнік-камень з шыльдай, якая нагадвае пра падзеі сівой даўніны.

Усё гэта: помнік, камяні з выявамі і надпісамі, драўляны пяціметровы крыж — зроблена неабыякавымі людзьмі, якія шануюць беларускую гісторыю. Улады аніякім чынам не прычыніліся да ўшанаваньня гістарычных падзеяў. Наадварот: якраз напярэдадні чарговых угодкаў ахвотных трапіць на месца бітвы вельмі часта сутыкаюцца зь перашкодамі, бо нехта аддае загад пераараць Крапівенскае поле.

Такздарылася і сёлета, піша на сваёй старонцы ў Facebookаршанскі актывіст Генадзь Шэпелеў. Поле зноў узаралі. Але наўрад ці гэткая падступная дробязь можа спыніць тых, хто прыедзе ўспомніць герояў бітвы пад Воршай.

"Радыё Свабода"

КАДРАВАЯ ПАЛІТЫКА

«НЕ ПЕРЕСАЖИВАТЬ ИЗ КРЕСЛА В КРЕСЛО!»

Чиновники, оскандалившиеся на махинациях с квартирами, тихо-мирно вернулись на государственную службу.

Осень-2012 в Гомеле, накануне выборов в парламент, была омрачена громкими арестами и разоблачениями. Задержали за махинации с квартирами градоначальника Виктора Пилипца. Сняли с должности помощника президента по Гомельской области Игоря Прокопенко. Он баллотировался в парламент, но, уже получив удостоверение кандидата, от дальнейшей борьбы отказался. И исчез.

Был уволен замешанный в некрасивых делах со злополучными квартирами заместитель председателя облисполкома Александр Баранов. Он, правда, не сел, а всего лишь пересел — из кресла в облисполкоме в кресло заместителя директора «Белоруснефть-Гомельоблнефтепродукт». Но и тут его настиг перст указующий и рука карающая.

Главный борец с коррупцией, в одиночку и отважно размахивающий шашкой 23 года в чистом поле среди врагов-мздоимцев, донёс до своего народа и парламента в апреле 2014 года, что опять изобличил вредных непослушных чиновников. Оказалось, это они друг друга из кресла в кресло пересаживают. Но президент видит всё!

«Сплошь и рядом мы видим такую ситуацию. Провалил дело, развалил всё, что смог, сбежал с руководящей должности и почти тут же всплыл в другом качестве — и опять на хлебном, сытном и теплом месте. Судите сами, за махинации с продажей квартир в Гомеле от должности первого зампредседателя облисполкома был освобожден Баранов. После чего он устроился первым заместителем директора «Белоруснефть-Гомельоблнефтепродукт», — рассказал правду-матушку президент.

Упомянув всуе и других гомельских чиновников, оскоромившихся на квартирах, он уверенно заявил, что «сегодня, конечно же, все они выдворены с этих должностей». Руководитель государства дал чиновникам всех мастей последнее предупреждение. «Еще хоть одно подобное повторение — и вы вместе с ними пойдете, знаете куда! Я еще раз подчеркиваю: это касается губернаторов и всей вертикали власти», — был суров глава государства. Но вряд ли справедлив. Если вспомнить, что именно он единолично утверждает им упомянутых губернаторов и прочую вертикаль.

И вот они вместе пошли сами знаете куда. К примеру, Александр Баранов отыскался в новом кресле — на должности начальника Минского областного комитета природных ресурсов и охраны окружающей среды. Интересно, кто именно утверждал его в должности?

Бывшие гомельские чиновники Александр Баранов и Игорь Прокопенко теперь трудятся во благо природы Минской области

«Мінская праўда» о новом назначении написала так: «Возглавил». Вероятно, сам захотел, кресло свободное присмотрел — и занял.

Не слышно, не видно было эти годы, по крайней мере, в прессе, о судьбе бывшего помощника президента по Гомельской области Игоре Прокопенко. Его фамилия также упоминалась в связи с нехорошими квартирами. 6 сентября 2012 года он был отстранен от должности. 17 сентября по личному заявлению снялся с предвыборной гонки в Новобелицком избирательном округе, где должен был баллотироваться в депутаты нижней палаты парламента в качестве кандидата от власти.

А в сентябре 2017 года стало известно, что начальником отдела координации контрольной деятельности того же Минского областного комитета природных ресурсов и охраны окружающей среды работает некий Игорь Николаевич Прокопенко, имя, отчество и фамилия которого совпадают с попавшим в немилость бывшим помощником президента.

«Мне должны быть положены на стол меры, которые приняты к тем, кто их пересаживал с одного места на другое. Такие явления надо пресекать в зародыше, чтобы никому повадно не было... Даже если коррупция проникает в те государственные органы, которые должны возглавлять борьбу с ней, то и там калёным железом мы будем выжигать эту нечисть», — обещал народу и парламенту в 2014 году президент Беларуси.

Да что-то не торопится выжигать.

Алена Германович
naviny.by

МЯСЦОВЫЯ САВЕТЫ

АБРАНЫЯ ДЭПУТАТЫ ЛЕПШ, ЧЫМ ПРЫЗНАЧЭНЦЫ

Старшыня «Руху «За Свабоду» Юрый Губарэвіч адказаў на пытанні прэс-службы кампаніі назірання «Права выбару-2018».

Юрый, якія ў вас чаканні ад мясцовых выбараў 2018 года?

Магчымыя змены ў падыходах да правядзення выбараў шмат у чым залежаць ад цвёрдасці заходніх партнёраў Аляксандра Лукашэнкі. Калі з парадку дня іх перамоваў не выпадзе пытанне зменаў у выбарчае заканадаўства, альбо перадусім практыкі правядзення выбараў, то ўмовы іх правядзення ў нейкай ступені могуць палепшыцца.

Я перакананы, што ёсць сотні дэмакратычных актывістаў, якія могуць правесці эфектыўныя кампаніі на ўзроўні мясцовых саветаў і атрымаць перамогу. Але залежыць ад добрай волі беларускіх уладаў наколькі гэта будзе зафіксавана ў пратаколах выбарчых камісій. Патрэбная моцная кампанія назірання, каб спраўдзіць рэальны стан рэчаў. Калі ж фальсіфікацыі па-ранейшаму будуць, то наша назіранне, прынамсі, паспрыяе, каб не ўсё было так гладка для тых, хто кіруе выбарчым працэсам.

Ці лічыце вы, што выбары пройдуць па традыцыйнаму сцэнару фальсіфікацый?

На сёння вельмі мала чыннікаў, якія бы маглі прымусіць Аляксандра Лукашэнку да правядзення сумленных і дэмакратычных выбараў. Грамадства знаходзіцца ў апатыі і не верыць у выбарчыя працэдуры, і таму, верагодней заўсё, не будзе патрабаваць справядлівых выбараў, бараніць свой выбар. Усё гэта, як я ўжо казаў, адбываецца на фоне пацяплення ўзаемаадносінаў з еўрапейскімі краінамі.

Я скептык адносна таго, што будуць кардынальныя змены ў правядзенні выбараў, але ў інтарэсах рэжыму прадэманстраваць паступовы прагрэс. У мінулым годзе мы назіралі ўключэнне ў Палату прадстаўнікоў двух незалежных кандыдатаў. У наступным годзе, я не выключаю, што некалькі дзясяткаў прадстаўнікоў дэмакратычных сілаў патрапяць у мясцовыя саветы.

Але ці адыграюць вялікую ролю ў палітычным жыцці краіны некалькі дзясяткаў гэтых дэпутатаў?

Не так даўно, у 2003-2007 гг, дэпутатамі мясцовых Саветаў былі каля 100 дэмакратаў. Я б не сказаў, што яны моцна пахіснулі рэжым, але на месцах, там, дзе мандат атрымалі актыўныя людзі, яны прадэманстравалі, што абраныя дэпутаты лепш, чым прызначэнцы ад улады. Такія дэпутаты на самой справе прадстаўляюць інтарэсы выбаршчыкаў.

Ці не зашмат у нас дэпутатаў мясцовых саветаў?

Змена колькасці дэпутатаў мясцовых Саветаў мусіць стаць вынікам змены адміністрацыйна-тэрытарыяльнага дзялення Беларусі. На маю думку, такая рэформа патрэбна з аптымізацыяй складу Саветаў.

Трэба памятаць, што дэпутаты не з'яўляюцца чыноўнікамі, не атрымліваюць заробак, працуюць на грамадскіх пачатках. Але яны маюць мандат і ў іх руках магчымасць праяўляць ініцыятыву і працаваць на карысць сваіх выбаршчыкаў. Калі дэпутат абраны ў выніку канкурэнтнай барацьбы, то ён будзе працаваць. Калі, ён прызначаны ўладамі, то ніякага эфекту для выбаршчыка і ніякай дэпутацкай дзейнасці чакаць не даводзіцца.

Юрый, ці лічыце вы, што разам з выбарамі можа адбыцца рэферэндум?

Мяркую, што правядзенне рэферэндума — малаверагодна, бо засталося няшмат часу. Калі б ішла гутарка пра рэферэндум, то ўжо б была запушчана агітацыйная машына ў падтрымку пытанняў, якія бы ўлада жадала задаць грамадзянам. Аднак, на дадзены момант мы назіраем поўны штыль.

Па-другое, сённяшні такі грамадскі настрой, што людзі прагаласуюць супраць, якія б пытанні не былі вынесеныя. Усё гэта звязана з дастаткова цяжкім эканамічным станам, у якім знаходзіцца наша краіна, і адсутнасці веры ў тое, што ўлада можа нешта зрабіць.

Ці будзе «Рух «За Свабоду» удзельнічаць у выбарах і ў назіранні за імі?

Так, мы плануем падтрымаць дастаткова вялікую колькасць кандыдатаў. Канкрэтнай лічбы пакуль няма, але мы актыўна працуем з людзьмі, праводзім для іх навучанне, шукаем магчымасці, каб яны пачалі свае кампаніі загадзя, а не ў дзень абвяшчэння выбараў. Шмат хто з нашых людзей працуе ў сваіх гарадах, мае аўтарытэт — усё гэта можна скарыстаць і пад час выбарчай кампаніі.

Ва ўмовах адсутнасці выбараў мы разглядаем электаральную кампанію, як магчымасць дайсці да вялікай колькасці людзей і, у прыватнасці, дзейнічаць публічна, працаваць з жыхарамі Беларусі на вуліцах, выстаўляць пікеты. Рабіць усё ў легальным прававым полі без рызыкі атрымаць за гэта нейкае пакаранне.

Прэс-служба кампаніі назірання «Права выбару-2018»

ДЫСКУСІЯ

ЦІ ПАТРЭБНЫЯ БЕЛАРУСІ САВЕЦКІЯ ПОМНІКІ?

У Польшчы прыняты закон аб зносе помнікаў савецкага таталітарызму. Раней дэкамунізацыю правяла Украіна і краіны Балтыі. Што рабіць у будучыні з савецкімі помнікамі ў Беларусі: валіць ці пакінуць? Дыскутуюць журналісты Радыё Свабода Юры Дракахруст і Дзьмітры Гурневіч.

Юры Дракахруст лічыць, што многія савецкія помнікі нельга кранаць, бо ...

• Пункт адліку для помнікаў: нашы — ня нашы. У дадзены момант большасьць беларусаў лічаць Чырвоную Армію нашай.

• Палякі мяркуюць, што Чырвоная Армія — гэта чужая навала. Але менавіта тая «жахлівая» Чырвоная Армія заваявала для палякаў Вроцлаў і Гданьск.

• У Польшчы падчас вайны была сур'ёзная антынацысцкая альтэрнатыва — Армія Краёва, якая змагалася зь Гітлерам. У Беларусі асноўная маса супраціву была камуністычнай. Як і ў Югаславіі. Там, дарэчы, помнікі не зьнішчаюць.

• Беларусі патрэбны помнік Машэраву, бо пры ім паўстала мадэрновая Беларусь. Пасьля вайны, пры Машэраве, Беларусь стала другой краінай па ўзроўні жыцьця і адукацыі. Сёньняшняя Беларусь створаная пры Машэраве.

Дзьмітры Гурневіч лічыць, што многія савецкія помнікі трэба дэмантаваць, бо ...

• Савецкі пэрыяд вельмі трагічны ў гісторыі Беларусі. Многія савецкія дзеячы, якім стаяць помнікі ў Беларусі, і ў гонар якіх названыя вуліцы, адказваюць за чорныя старонкі беларускай гісторыі і вельмі часта былі катамі беларусаў.

• Палякі не чапаюць помнікаў на могілках. Памерлыя заслугоўваюць павагі. Помнікі можна перанесьці туды або разьмясьціць у гістарычных парках.

• Чырвоная Армія — гэта ня толькі сымбаль вызваленьня Беларусі. На яе штыках у Беларусь быў прынесены бальшавіцкі таталітарызм. Ён быў меншым злом, чым нацысцкі таталітарызм, але яго сутнасьць тая ж. Нельга гераізаваць ЧА як арганізацыю. Варта ўшаноўваць асобных людзей.

• Помнікі Адамовічу, Быкаву і іншых героям вайны павінны быць у цэнтрах беларускіх гарадоў. Але сёньня для ўлады яны чамусьці не героі.

• Манаполія савецкіх помнікаў вызначае атмасфэру вакол нас і нашу мэнтальнасьць. Прысутнасьць цягам 50 гадоў леніных-дзяржынскіх стварае посткаланіяльны сындром у беларусаў.

• Помнік Машэраву ў Беларусі недапушчальны праз яго русіфікацыйную лінію, зьнішчэньне гістарычнага Менску. Ён быў сымбалем савецкай акупацыі.

"Радыё Свабода"

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: 250318@list.ru Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V), Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 16.09.2017 у 18.10
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.